

10. Martin, S. A., & Tomescu, V. (2017), "Energy systems efficiency influences the results of 2000 m race simulation among elite rowers", *Clujul Medical (1957)*, 90(1), 60–65. Available at: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5369081/> (accessed August 19, 2024).
11. Mikulic, P., & Gulin, J. (2024), "The physiological and performance development of two multiple Olympic champion rowers: A 20-year follow-up study", *Medicine and Science in Sports and Exercise*. Available at: https://journals.lww.com/acsm-mssse/Abstract/9000/The_Physiological_and_Performance_Development_of.95421.aspx (accessed August 19, 2024).
12. Mikulic, P., Smoljanović, T., Bojanić, I., Hannafin, J. A., & Matković, B. R. (2009), "Relationship between 2000-m rowing ergometer performance times and World Rowing Championships rankings in elite-standard rowers", *Journal of Sports Sciences*, 27(9), 907–913. Available at: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/02640410902951258> (accessed August 19, 2024).
13. Mikulic, P., Smoljanovic, T., Bojanic, I., Hannafin, J., & Pedisic, Z. (2009), "Does 2000-m rowing ergometer performance time correlate with final rankings at the World Junior Rowing Championship? A case study of 398 elite junior rowers", *Journal of Sports Sciences*, 27(4), 361–366. Available at: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/02640410802577964> (accessed August 19, 2024).
14. Mikulic, P. (2009), "Anthropometric and metabolic determinants of 600-m rowing ergometer performance", *Journal of Sports Science and Medicine*, 8(3), 457–462. Available at: <https://www.jssm.org/volume8/iss3/cap/jssm-08-457.pdf> (accessed August 19, 2024).
15. Shtovba, S. D., Mazurenko, V. V., & Savchuk, D. A. (2012), "Genetic algorithm selection rules fuzzy knowledge base, balanced by the criteria of accuracy and compactness", *Praci VNTU*, available at: <http://praci.vntu.edu.ua/article/view/2335/2603> (accessed March 15, 2012).
16. Skrzypiec, K., Sierżant, A., & Wysocki, K. (2021), "Effect of training on changes in the speed of 2000-m rowing ergometer performance in high-level rowers", *Journal of Strength and Conditioning Research*, 35(8), 2275–2283. Available at: https://journals.lww.com/nsca-jscr/Fulltext/2021/08000/Effect_of_Training_on_Changes_in_the_Speed_of.14.aspx (accessed August 19, 2024).
17. Tsimopoulou, V., Giannakos, A., Tsimopoulou, I., & Stasinopoulos, D. (2022), "Evaluating the effectiveness of the rowing ergometer training in improving physical fitness parameters of junior rowers", *Journal of Sports Medicine and Physical Fitness*, 62(6), 787–795. Available at: <https://www.minervamedica.it/en/journal-of-sports-medicine-and-physical-fitness/> (accessed August 19, 2024).
18. Vissing, K., Ørtenblad, N., & Kjaer, M. (2020), "The effect of rowing ergometer training on muscle glycogen stores and performance in elite rowers", *European Journal of Applied Physiology*, 120(3), 631–639. Available at: <https://link.springer.com/article/10.1007/s00421-019-04252-7> (accessed August 19, 2024).
19. Watson, G. S., Martin, S. B., & Smith, R. A. (2017), "Performance analysis and assessment of the 2000-m rowing ergometer test in collegiate athletes", *Journal of Sports Science and Medicine*, 16(3), 434–442. Available at: <https://www.jssm.org/volume16/iss3/cap/jssm-16-434.pdf> (accessed August 19, 2024).
20. Wright, J. W., McDonald, R., & Fisher, S. T. (2015), "Correlation between rowing ergometer performance and physiological characteristics in elite rowers", *Journal of Sports Sciences*, 33(12), 1218–1224. Available at: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/02640414.2015.1077654> (accessed August 19, 2024).
21. Zhou, Y., Wang, W., Zhang, X., Liu, Z., & Li, W. (2023), "Predictive modeling of rowing ergometer performance based on heart rate variability and metabolic data", *Applied Sciences*, 13(7), 4132. Available at: <https://www.mdpi.com/2076-3417/13/7/4132> (accessed August 19, 2024).
22. Smith, R. B., & Naylor, H. (2021), "Rowing ergometer performance and its relationship with field performance metrics in elite rowers", *Journal of Sports Medicine*, 51(1), 43–52. Available at: <https://link.springer.com/article/10.1007/s12143-020-01257-3> (accessed August 19, 2024).
23. Cohen, J., & Schwartz, J. (2022), "Impact of rowing ergometer training on physiological and biomechanical adaptations in professional rowers", *Journal of Applied Physiology*, 132(2), 307–318. Available at: <https://journals.physiology.org/doi/full/10.1152/jappphysiol.00732.2021> (accessed August 19, 2024).

DOI: [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.9\(182\).30](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.9(182).30)

Микитчик О.С.,

<https://orcid.org/0000-0002-8656-0943>

кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент

Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту, м. Дніпро

Цуканов О.М.,

<https://orcid.org/0009-0003-4230-2277>

здобувач третього рівня вищої освіти,

Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту, м. Дніпро

ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАЛУЧЕНОСТІ ОСІБ ЗРІЛОГО ВІКУ ДО ОЗДОРОВЧО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Анотація. Статтю присвячено аналізу гендерних особливостей залученості осіб зрілого віку до оздоровчо-рекреаційної рухової активності під час воєнного стану. Мета – дослідити гендерні особливості залученості осіб зрілого віку до оздоровчо-рекреаційної рухової активності під час воєнного стану. Дослідження проводились протягом

2024 року. До анкетування було залучено 70 осіб зрілого віку, які займалися різними видами оздоровчо-рекреаційної рухової активності. Серед них 30 чоловіків (середній вік – 38,18 років $\pm 6,49$) та 40 жінок (середній вік – 36,39 років $\pm 1,85$). Встановлено, що об'єктивних протипоказань до занять спортом та/або спеціально-організованою руховою активністю не мали 83,33% чоловіків та 80,00% жінок. 80% чоловіків та 82,50% жінок вказали на негативний вплив воєнного стану на їх повсякденне життя. На важливості фізичної активності під час воєнного стану зауважила 53,33% чоловіків та 62,50% жінок. 20,00% чоловіків та 22,50% жінок займаються спеціально-організованою руховою активністю за бажанням та за наявності вільного часу. Встановлено, що 20,00% чоловіків та 15,00% жінок прикладають зусилля аби змусити себе займатись різними видами оздоровчо-рекреаційної рухової активності; 50,00% чоловіків та 35,00% жінок роблять це інколи. Виявлено, що 56,67% чоловіків та 70,00% жінок статистично значуще надають перевагу кондиційному тренуванню.

Ключові слова: чоловіки, жінки, мотивація, цінність, пріоритет, активність.

Mykytychuk O., Tsukanov O. Gender features of the involvement of mature people in health-improving and recreational physical activity during martial law. The article is devoted to the analysis of gender features of the involvement of mature people in health-improving and recreational physical activity during martial law. The purpose is to study the gender characteristics of the involvement of mature people in health and recreational physical activity during martial law. The research was conducted during 2024. The survey involved 70 people of mature age, who were engaged in various types of health-improving and recreational physical activity. Among them, 30 were men (average age 38.18 years ± 6.49) and 40 women (average age 36.39 years ± 1.85). It was found that 83.33% of men and 80.00% of women did not have objective contraindications to sports and/or specially organized physical activity. 80% of men and 82.50% of women indicated the negative impact of martial law on their daily lives. The importance of physical activity during martial law was noted by 53.33% of men and 62.50% of women. 20.00% of men and 22.50% of women are engaged in specially organized physical activity at will and in the presence of free time. It was found that 20.00% of men and 15.00% of women make an effort to force themselves to engage in various types of recreational physical activity; 50.00% of men and 35.00% of women do it occasionally. It was found that 56.67% of men and 70.00% of women had a statistically significant preference for conditioning training.

Keywords: men, women, motivation, value, priority, activity.

Постановка наукової проблеми. Аналіз останніх досліджень та публікацій. Соціально-економічна нестабільність та зростання психоемоційної напруженості в умовах воєнного стану не лише створюють фізичний та психологічний стрес для населення нашої держави, але й породжують нові та унікальні виклики для фізичного здоров'я працездатного населення [0; 2; 3; 0]. Крім цього нині склалася критична ситуація зі станом здоров'я осіб зрілого віку, оскільки понад 80% мають низький та нижчий за середній стан здоров'я [0]. Таким чином у сучасних умовах життя істотно зростає роль вмотивованості осіб репродуктивного віку до оздоровчо-рекреаційної рухової активності. Слід вказати, що питання підвищення вмотивованості осіб різних вікових груп до оздоровчо-рекреаційної рухової активності, зокрема ведення активного способу життя та гендерної мотивації до оздоровчо-рекреаційної рухової активності були предметом досліджень когорти вчених. Так, лише протягом останніх років даному питанню присвятили свою увагу О.Б. Іванік [0, 0], А. Ткачова [14], О.С. Микитчик, К.І. Пірогова [0], А.А. Ульяновська, Н.В. Москаленко [15] та інші.

Однак на жаль, в умовах воєнного стану здебільшого увага науковців була прикута до залучення дітей, підлітків, а також студентської молоді до різних видів рухової активності. У цій царині наукові напрацювання належать Г.Л. Бойко зі співавторами [Error! Reference source not found.], С.М. Войтенко зі співавторами [0], М.І. Матвієнко зі співавторами [0], Н.А. Орленко зі співавторами [13], І. Рогаль зі співавторами [14] та іншим. Крім того широке коло дослідників вивчали питання організації занять з фізичного виховання в умовах воєнного стану зі здобувачами вищої освіти [0; 12].

Водночас наразі осторонь уваги науковців залишилися питання формування мотиваційно-ціннісних пріоритетів осіб зрілого віку до оздоровчо-рекреаційної рухової активності під час воєнного стану з врахуванням гендерних особливостей. З огляду на виявлені протиріччя та потреби в їх розв'язанні, актуальною є проблема виявлення організаційно-методичних умов формування мотиваційно-ціннісних пріоритетів осіб зрілого віку до оздоровчо-рекреаційної рухової активності під час воєнного стану. Зважаючи на те, що у даному напрямку наукових досліджень спостерігаються лише поодинокі роботи, це обумовлює актуальність обраної теми дисертаційного дослідження.

У дослідженнях були застосовані наступні **методи дослідження**: методи теоретичного рівня: аналіз, порівняння, дедукція, індукція, систематизація та узагальнення науково-методичної літератури; методи практичного рівня: анкетування, методи математичної статистики.

Організація досліджень. Дослідження виконувались згідно тематичного плану НДР Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту на 2021-2025 рр. за темою та «Наукове обґрунтування оздоровчо-рекреаційних технологій у фізичному вихованні різних груп населення» (номер держреєстрації 0121U108320).

Вклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. У анкетуванні брали участь 70 осіб, серед них 30 чоловіків (середній вік – 38,18 років $\pm 6,49$) та 40 жінок (середній вік – 36,39 років $\pm 1,85$), які мешкають у м. Дніпро та залучені до різних видів оздоровчо-рекреаційної рухової активності. Анкетування було спрямоване на визначення впливу воєнного стану на повсякденне життя осіб зрілого віку, а також їх мотивів та інтересів до оздоровчо-рекреаційної рухової активності у сфері фізичної культури під час воєнного стану.

Аналіз профілю осіб, залучених до оздоровчо-рекреаційної рухової активності під час воєнного стану дозволив з'ясувати, серед осіб першого зрілого віку: чоловіків – 36,67%, жінок – 52,50%; другого зрілого віку: чоловіків – 63,33%, жінок – 47,50%. Таким чином нами з'ясовано, що з 70 осіб зрілого віку, які займаються оздоровчо-рекреаційною руховою

активністю під час воєнного стану серед жінок переважають особи першого періоду зрілого віку, а серед чоловіків – другого.

Детальний аналіз віку респондентів довів, що вік чоловіків зрілого віку статистично значуще впливає на їх залученість до занять оздоровчо-рекреаційною руховою активністю ($\chi^2=9,20$; $df=3$; $p=0,027$). Щодо залученості жінок до оздоровчо-рекреаційної рухової активності, то у ході частотного аналізу було прийнято нульову гіпотезу про відсутність відмінностей у їх віці ($\chi^2=5,00$; $df=4$; $p=0,287$). Тому для подальшого аналізу мотиваційно-ціннісних пріоритетів жінок зрілого віку нами застосовувались наступні вікові градації – 25-29 років ($n=10$), 30-40 років ($n=20$) та 41-50 років ($n=10$). Таке звуження вікових меж до статистично значущих ($\chi^2=10,00$; $df=2$; $p=0,007$) дало нам можливість більш якісно проаналізувати мотиваційно-ціннісні пріоритети жінок до оздоровчо-рекреаційної рухової активності.

Аналіз профілю осіб, залучених до оздоровчо-рекреаційної рухової активності під час воєнного стану дозволив встановити, що серед чоловіків 20,00% – це держслужбовці та по 40,00% – це особи, які займаються підприємницькою діяльністю та/або працівники. Слід зауважити, що за даним параметром вибірка не була статистично достовірною ($\chi^2=4,30$; $df=2$; $p=0,116$). У вибірці жінок статично достовірно переважали жінки, які відносились до категорії працівників (70,00%), 15,00% – жінки, які на даний час офіційно не працюють та по 7,50% складали особи, які займаються підприємницькою діяльністю та/або жінки – військово-службовці ($\chi^2=43,80$; $df=3$; $p<0,05$). Внутрішня узгодженість даного фрагменту анкети відповідала доброму рівню ($\alpha = 0,862$).

Відсоток одружених чоловіків склав 86,97%, заміжніх жінок – 60,00% (внутрішня узгодженість відповідала дуже доброму рівню ($\alpha = 0,970$)).

З'ясовано, що об'єктивних протипоказань до занять спортом та/або спеціально-організованою руховою активністю не мали 83,33% чоловіків та 80,00% жінок ($\alpha = 0,957$).

Перший блок анкети включав ситуативну інформацію та було присвячено з'ясуванню питання щодо відношення осіб зрілого віку до рухової активності під час воєнного стану. На запитання як саме респонденти оцінюють вплив воєнного стану на їх повсякденне життя 80% чоловіків та 82,50% жінок зазначили, що негативно. Слід зауважити, що у ході частотного аналізу було відхилена нульова гіпотеза про відсутність відмінностей щодо відношення осіб зрілого віку до рухової активності під час воєнного стану, оскільки відповіді як чоловіків ($\chi^2=29,60$; $df=2$; $p<0,05$), так і жінок ($\chi^2=30,60$; $df=3$; $p<0,05$) на дане запитання анкети мали статистично достовірну відмінність. Доцільно зауважити, що мали труднощі із відповіддю на дане запитання анкети чоловіки вікової категорії 30-35 років та жінки у віці 25-29 років. У той же час на важливість фізичної активності під час воєнного стану вказало 53,33% чоловіків та 62,50% жінок. Знову ж таки мали труднощі із відповіддю на дане запитання анкети чоловіки вікової категорії 30-35 років.

Відносно регулярності занять спеціально-організованою руховою активністю під час воєнного стану серед осіб зрілого віку нами виявлено, що 20,00% чоловіків та 22,50% жінок займаються за бажанням та за наявності вільного часу. Слід вказати, що відмінностей у віковому аспекті щодо регулярності занять спеціально-організованою руховою активністю під час воєнного стану нами не виявлено.

З'ясовано, що переважна більшість чоловіків (53,34%) займаються 3-4 рази на тиждень. Серед жінок виявлена майже пропорційна тенденція, де 25,00% займаються кожного дня, 25,00% – 1-2 рази на тиждень та 27,50% – 3-4 рази на тиждень. У ході частотного аналізу відхилена нульова гіпотеза про відсутність відмінностей у ($\chi^2=13,20$; $df=1$; $p=0,004$) чоловіків 30-50 років ($\chi^2=13,20$; $df=3$; $p=0,004$), але прийнято її щодо регулярності занять у жінок ($\chi^2=0,200$; $df=3$; $p=0,978$). Крім того з'ясовано, що стать осіб зрілого віку статистично значуще впливає на тривалість занять оздоровчо-рекреаційною руховою активністю під час воєнного стану ($\chi^2=54,00$; $df=3$; $p<0,05$).

Виявлено, що найбільш прийнятною тривалістю занять оздоровчо-рекреаційною руховою активністю на думку 72,50% жінок є заняття упродовж 60 хв ($\chi^2=30,650$; $df=3$; $p<0,05$). У той же час 43,33% чоловіків схильються до оптимальної тривалості занять у межах 60 хв, а 30,00% – у межах 90 хв ($\chi^2=7,867$; $df=3$; $p=0,049$).

У ході частотного аналізу нами було прийнято нульову гіпотезу про відсутність відмінностей у часі доби для оздоровчо-рекреаційної рухової активності під час воєнного стану залежно від статі респондентів ($\chi^2=2,886$; $df=2$; $p=0,236$). З'ясовано, що 70,00% чоловіків зазвичай займаються різними видами оздоровчо-рекреаційної рухової активності увечері ($\chi^2=12,923$; $df=3$; $p=0,002$). Натомість 52,50% жінок вказали, що їм краще займатись вранці, а 50,00% – що ввечері ($\chi^2=6,408$; $df=2$; $p=0,041$). Слід зауважити, що на дане запитання анкети респонденти мали змогу надати декілька варіантів відповідей.

Встановлено, що 20,00% чоловіків та 15,00% жінок прикладають зусилля аби змусити себе займатись різними видами оздоровчо-рекреаційної рухової активності; 50,00% чоловіків та 35,00% жінок роблять це інколи.

Якщо розглядати відповіді респондентів на дане запитання у віковому аспекті, то завжди або інколи прикладають зусилля аби змусити себе займатись різними видами оздоровчо-рекреаційної рухової активності чоловіки у віці від 40 років. Щодо жінок, то у даній категорії респондентів чітко не прослідковується тенденція у залежності від віку, більш за все ця тенденція залежить від сімейного статусу жінки.

З'ясовано, що стать статистично значуще не впливає на систематичність занять оздоровчо-рекреаційною руховою активністю ($\chi^2=1,429$; $df=1$; $p=0,232$). Так, 63,33% чоловіків ($\chi^2=2,133$; $df=1$; $p=0,144$) та 52,50% жінок ($\chi^2=0,100$; $df=1$; $p=0,752$) намагаються систематично займатись різними видами оздоровчо-рекреаційної рухової активності цілий рік. Внутрішня узгодженість даного фрагменту анкети відповідала доброму рівню ($\alpha = 0,892$).

Наступний блок анкети розкривав зацікавленість осіб зрілого віку різними видами оздоровчо-рекреаційної рухової активності під час воєнного стану. Виявлено, що 56,67% чоловіків ($\chi^2=9,800$; $df=2$; $p=0,007$) та 70,00% жінок ($\chi^2=25,500$; $df=2$; $p<0,05$) статистично значуще надають перевагу кондиційному тренуванню – тобто використанню спеціально організованих форм м'язової діяльності, з метою підвищення власного фізичного стану до належного високого рівня та/або до повної кондиції, або утримання фізичного стану на високому рівні. Отже стать суттєво на впливає пріоритетність видів

фізкультурно-оздоровчих занять, спрямованих на досягнення оздоровчого ефекту і фізичного вдосконалення осіб зрілого віку.

У ході частотного аналізу нами було прийнято нульову гіпотезу про відсутність гендерних відмінностей у вподобанні форми активного відпочинку ($\chi^2=38,629$; $df=1$; $p<0,05$). Так активну форму відпочинку із фізичною домінантою обирають 80,00% чоловіків ($\chi^2=10,800$; $df=1$; $p=0,001$) та 92,50% жінок ($\chi^2=29,900$; $df=1$; $p<0,05$). Внутрішня узгодженість даного фрагменту анкети відповідала доброму рівню ($\alpha = 0,823$).

Також з'ясовано, що тривалість безперервних занять різними видами оздоровчо-рекреаційної рухової активності статистично достовірно не залежить від статі респондентів. Так 73,34% опитаних чоловіків ($\chi^2=39,600$; $df=3$; $p<0,05$) та 57,50% жінок ($\chi^2=23,800$; $df=3$; $p<0,05$) мали досвід занять різними видами оздоровчо-рекреаційної рухової активності понад 3 роки. Таким чином нами встановлено, що не зважаючи на воєнний стан у країні особи зрілого віку віддають перевагу спеціально-організованій руховій активності, оскільки починаючи з лютого 2022 року понад 23% чоловіків та 35% жінок розпочали регулярні заняття різними видами оздоровчо-рекреаційної рухової активності ($\alpha = 0,956$).

Нами виявлено, що пріоритети чоловіків зрілого віку до занять різними видами оздоровчо-рекреаційної рухової активності мали статистично достовірну відмінність. Так з'ясовано, що 60,00% чоловіків раніше займались оздоровчим бігом, а 53,33% – оздоровчим плаванням. На третьому місці серед вподобань чоловіків є заняття атлетичною гімнастикою. Так у тренажерному залі раніше займались 46,67% чоловіків. Крім того у ході частотного аналізу нами було прийнято нульову гіпотезу про відсутність відмінностей між віком чоловіків та їх вподобанням щодо занять оздоровчим бігом ($\chi^2=2,000$; $df=1$; $p=0,157$) та/або оздоровчим плаванням ($\chi^2=4,500$; $df=3$; $p=0,212$).

Пріоритети жінок зрілого віку до занять різними видами оздоровчо-рекреаційної рухової активності мали подібну тенденцію до чоловіків. Так 47,50% жінок раніше займались оздоровчим бігом та/або оздоровчим плаванням; 42,50% раніше відвідували тренажерний зал ($\alpha = 0,891$).

З'ясовано, що статистично достовірна більшість, а саме 60% чоловіків ($\chi^2=12,250$; $df=2$; $p=0,002$) та 75% жінок ($\chi^2=19,957$; $df=2$; $p<0,05$) надають перевагу груповим формам фізкультурно-оздоровчих занять. Слід зауважити, що на дане запитання анкети респонденти мали змогу обрати декілька варіантів відповідей.

У ході частотного аналізу нами було прийнято нульову гіпотезу про відсутність гендерних відмінностей щодо вибору групової форми фізкультурно-оздоровчих занять серед осіб зрілого віку ($\chi^2=3,00$; $df=1$; $p=0,083$). Крім того було встановлено, що пріоритетність форми занять не залежить від віку респондентів.

Висновки. Таким чином у ході анкетування нами виявлено певні гендерні відмінності щодо залученості осіб зрілого віку до оздоровчо-рекреаційної рухової активності під час воєнного стану.

Література

1. Апаиченко О.В. Аналіз фітнес-технологій, спрямованих на корекцію фізичного стану чоловіків другого зрілого віку. Фізична культура, спорт та здоров'я нації: зб. наук. праць. Вінниця: ТОВ «Планер», 2014. Вип. 18 (Т. 1). С.10–14.
2. Апаиченко О.В. Корекція фізичного стану чоловіків другого зрілого віку в процесі занять оздоровчим фітнесом: автореф. дис... наук з канд. фіз. вих. та спорту: 24.00.02. Київ, 2016. 26 с.
3. Асаулюк І., Альошина А., Романюк В., Петрович В., Бичук О. Сучасні підходи до програмування занять оздоровчим фітнесом для осіб зрілого віку. Фізична культура, спорт та здоров'я нації: збірник наукових праць, 2023. (15(34), 7–17. [https://doi.org/10.31652/2071-5285-2023-15\(34\)-7-17](https://doi.org/10.31652/2071-5285-2023-15(34)-7-17)
4. Бойко Г., Козлова Т., Шарафутдінова С. Дослідження мотивації до занять з фізичного виховання в умовах воєнного стану. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт), 2023. No 1(159), С. 12-14
5. Бойко Г.Л., Козлова Т.Г., Шарафутдінова С. У. Досягнення ефекту дотримання норм рухової активності та формування стресостійкості у здобувачів вищої освіти в умовах російсько-української війни. Фізичне виховання в контексті сучасної освіти: тези доповідей XVII Міжнародної науково-методичної конференції. Національний авіаційний університет. Київ, 2022. С. 17–19.
6. Войтенко С.М., Рогаль І.В., Чхань А.А.. Формування рівня мотивації у спільних діях футболістів 16-17 років. Чхань А.А. Формування рівня мотивації у спільних діях футболістів 16-17 років. Фізична культура, спорт і здоров'я нації : збірник наукових праць. Вінниця : ТОВ "Планер", 2022. - №13(32). С.151-159.
7. Іванік О.Б. Мотиваційні пріоритети до занять різними видами рухової активності за гендерними ознаками. Young Scientis. 2018. № 4.2 (56.2). С. 5-8
8. Іванік О.Б. Формування мотиваційно-ціннісних пріоритетів осіб зрілого віку до оздоровчо-рекреаційної рухової активності: дис.. докт. філос.: 017. Дніпро, 2023. 219 с.
9. Карамушка Л.М. Психічне здоров'я особистості під час війни: як його зберегти та підтримати: Метод. рекомендації. Київ: Інститут психології імені Г.С.Костюка НАПН України, 2022. 52 с.
10. Матвієнко М.І., Дідковський В.А., Троценко Д.В. Особливості впливу на мотиваційні характеристики занять фізичними вправами студентів закладів вищої освіти в екстремальних умовах військового стану. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наук. праць. Київ : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. Вип. 7 (167). С. 122-125.
11. Микитчик О., Пирогова К. Мотиваційні передумови до занять акафітнесом з жінками першого періоду зрілого віку. Фізична культура, спорт та здоров'я: стан проблеми та перспективи : матеріали XVIII Міжнародної науково-

практичній конференції «Фізична культура, спорт та здоров'я: стан, проблеми та перспективи» (14 грудня 2018 р).
Харків: ХДАФК, 2018. С. 23-25

12. Мунтян В., Попрошаєв О., Джерелій В. Особливості організації онлайн занять з фізичного виховання та оцінки результатів навчання в умовах воєнного стану. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова*, 2023. (3К(162)), 293-300. [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.3K\(162\).60](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.3K(162).60)

13. Орленко Н.А., Скидан І.В., Гейченко С.П. *Фізичне виховання студентів ЗВО під час військових дій в Україні. Фізичне виховання в контексті сучасної освіти: тези доповідей XVII Міжнародної науково-методичної конференції. Національний авіаційний університет. Київ, 2022. С. 68 - 70.*

14. Рогаль І., Столярик В., Чхань А., Шкондя В. Моніторинг рівня мотивації студентів з во до різноманітних видів фізичної активності в умовах військового стану в Україні. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*, (2(174)), 163-166. [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.2\(174\).35](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.2(174).35)

15. Ткачова А. *Мотиваційні пріоритети фізкультурно-оздоровчої діяльності жінок першого зрілого віку. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2018. Т. 3. С. 88–95.*

16. Ульїнська А.А., Москаленко Н.В. *Формування мотивації жінок першого періоду зрілого віку до занять оздоровчим фітнесом. Вісник Запорізького національного університету. Фізичне виховання та спорт. 2020. №2. С. 96-101.* <https://doi.org/10.26661/2663-5925-2020-2-14>

References

1. Араученко, О.В. (2014) Analysis of fitness technologies aimed at correcting the physical condition of men of the second mature age. *Physical Culture, Sport and Health of the Nation. Sciences. Works. Vinnytsia: Planer Ltd. Vyp. 18 (Vol. 1). P.10–14.* [in Ukrainian]

2. Араученко, О.В. (2016) Correction of the physical condition of men of the second mature age in the process of health fitness. *Dis... Sci. in Cand. Phys.. Exh. and Sports: 24.00.02. Kyiv, 26 p.* [in Ukrainian]

3. Asauliuk, I., Alyoshina, A., Romaniuk, V., Petrovych, V., Bychuk, O. (2023) Modern approaches to programming health fitness classes for mature people. *Physical Culture, Sports and Health of the Nation: Collection of Scientific Papers.* (15(34)), 7–17. [https://doi.org/10.31652/2071-5285-2023-15\(34\)-7-17](https://doi.org/10.31652/2071-5285-2023-15(34)-7-17) [in Ukrainian]

4. Boyko, H., Kozlova, T., Sharafutdinova, S. (2023) Researching motivation for physical education classes under martial law. *Scientific journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Episode 15. Scientific and Pedagogical Problems of Physical Culture (Physical Culture and Sports). No 1(159), P. 12-14* [in Ukrainian]

5. Boyko, H.L., Kozlova, T.G., Sharafutdinova, S.U. (2022) Achieving the effect of compliance with the norms of motor activity and the formation of stress resistance in higher education applicants in the conditions of the Russian-Ukrainian war. *Physical Education in the Context of Modern Education: Abstracts of the XVII International Scientific and Methodological Conference. National Aviation University. Kyiv. P. 17/u201219.* [in Ukrainian]

6. Voitenko, S.M., Rohal, I.V., Chhan, A.A. (2022) Formation of the level of motivation in the joint actions of football players aged 16-17. *Chkhan A.A. Formation of the level of motivation in joint actions of football players 16-17 years old. Physical Culture, Sport and Health of the Nation: Collection of Scientific Papers. Vinnytsia: LLC "Planer". №13(32). P.151-159.* [in Ukrainian]

7. Ivanik, O.B. (2018) Motivational priorities for engaging in different types of motor activity on gender grounds. *Young Scientis. № 4.2 (56.2). P. 5-8* [in Ukrainian]

8. Ivanik, O.B. (2023) Formation of motivational and value priorities of persons of mature age to health-improving and recreational motor activity: diss.. *Doc. Prof. Philos.: 017. Dnipro, 2023. 219 p.* [in Ukrainian]

9. Karamushka, L.M. (2022) Mental health of the individual during the war: how to preserve and support it: Method. Recommendations. *Kyiv: G.S. Kostiuk Institute of Psychology of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine. 52 p.* [in Ukrainian]

10. Matvienko, M.I., Didkovskiy, V.A., Trotsenko, D.V. (2023) Peculiarities of influence on motivational characteristics of physical exercises of students of higher education institutions in extreme conditions of martial law. *Scientific journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Series 15: Scientific and Pedagogical Problems of Physical Culture (Physical Culture and Sport): Coll. Sciences. Works. Kyiv: Mykhailo Drahomanov USU Publ. Vyp. 7 (167). P. 122-125.* [in Ukrainian]

11. Mykytchuk, O., and Pyrohova, K. (2018) Motivational prerequisites for acfitness classes with women of the first period of adulthood. *Physical Culture, Sport and Health: State, Problems and Prospects: Proceedings of the XVIII International Scientific and Practical Conference "Physical Culture, Sport and Health: State, Problems and Prospects" (December 14, 2018). Kharkiv: KhDAFK. P. 23-25* [in Ukrainian]

12. Muntian, V., Poproshaiev, O., and Dzherelii, V. (2023) Peculiarities of the organization of online classes in physical education and evaluation of learning outcomes in the conditions of martial law. *Scientific Journal of Mykhailo Drahomanov Ukrainian State University. (3K(162)), 293-300.* [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.3K\(162\).60](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.3K(162).60) [in Ukrainian]

13. Orlenko, N.A., Skydan, I.V., and Heichenko, S.P. (2022) Physical education of students of higher education institutions during military actions in Ukraine. *Physical Education in the Context of Modern Education: Abstracts of the XVII International Scientific and Methodological Conference. National Aviation University. Kyiv. P. 68 - 70.* [in Ukrainian]

14. Rohal, I., Stolyaryk, V., Chkhan, A., and Shkondia, V. (2024) Monitoring the level of motivation of university students to various types of physical activity under martial law in Ukraine. *Scientific journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Episode 15. Scientific and Pedagogical Problems of Physical Culture (Physical Culture and Sport), (2(174)), 163-166.* [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.2\(174\).35](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.2(174).35)

15. Tkachova, A. (2018) Motivational Priorities of Physical Culture and Health Activities of Women of the First Mature Age. Theory and Methods of Physical Education and Sports. Т. 3. pp. 88–95. [in Ukrainian]
16. Ulinska, A.A., Moskalenko, N.V. (2020) Formation of motivation of women of the first period of mature age to engage in health-improving fitness. Bulletin of Zaporizhzhya National University. Physical Education and Sports. №2. P. 96-101. <https://doi.org/10.26661/2663-5925-2020-2-14> [in Ukrainian]

DOI: [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.9\(182\).31](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.9(182).31)
УДК: 796.032.2 «2024»

Пангелова Н.Є.

доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор,
завідувач кафедри теорії і методики фізичного виховання і спорту,
Університет Григорія Сковороди в Переяславі, м. Переяславі
ORCID 0000-0001-9133-0889

Рубан В.Ю.

кандидат наук з фізичного виховання і спорту,
доцент кафедри теорії та методики фізичного виховання і спорту,
Університет Григорія Сковороди в Переяславі, м. Переяслав
ORCID 0000-0003-3771-5117

ІГРИ XXXIII ОЛІМПІАДИ:ОРГАНІЗАЦІЯ, ПРОВЕДЕННЯ, ПІДСУМКИ

У теперішній час спорт став явищем планетарного масштабу. На цьому щаблі розвитку міжнародний олімпійський рух набуває нових рис, що дозволяє визначити цей етап як неоолімпізм. Сучасний неоолімпізм має низку характеристик, які відрізняють його від спорту попередніх десятиліть.

Дослідники виділяють глобальні проблеми сучасного олімпійського руху - комерціалізацію, професіоналізацію, медіалізацію та ін.

Ще однією великою проблемою сучасного олімпійського руху є його політизація, тобто використання спорту як засобу для досягнення політичних цілей. Ці проблеми є досить складними і суперечливими, проявляються позитивними і негативними факторами, які трапляються під час проведення літніх і зимових Олімпійських ігор. Однак, кожні Олімпійські ігри характеризуються певною зміною аспектів розвитку сучасного олімпізму.

Тому, з точки зору визначення спільних тенденцій розвитку сучасного олімпійського руху, вважаємо за доцільне розкрити особливості організації і проведення Олімпіади-2024 у Парижі, а також - висвітлити її основні підсумки.

Ключові слова: Олімпіада-2024, неоолімпізм, аспекти розвитку.

Panhelova Nataliia, Ruban Vladyslav. Games of the XXXIII Olympiad: organization, conduct, results. Nowadays, sport has become a phenomenon of a planetary scale. At this stage of development, the international Olympic movement acquires new features, which allows us to define this stage as neo-Olympism. Modern Neo-Olympism has a number of characteristics that distinguish it from the sports of previous decades.

Researchers identify global problems of the modern Olympic movement - commercialization, professionalization, medialization, etc.

Another big problem of the modern Olympic movement is its politicization, that is, the use of sport as a means to achieve political goals. These problems are quite complex and contradictory, manifested by positive and negative factors that occur during the summer and winter Olympic Games. However, each Olympic Games is characterized by a certain change in aspects of the development of modern Olympism. Therefore, from the point of view of determining common trends in the development of the modern Olympic movement, we consider it expedient to reveal the peculiarities of the organization and holding of the 2024 Olympics in Paris, as well as to highlight its main results.

Key words: Olympics-2024, neo-Olympism, aspects of development.

Постановка проблеми. Початок XXI століття характеризується багатьма знаменними датами в історії міжнародного сучасного олімпійського руху. У 2021 році відмічали два ювілеї: 90-річчя публікації твору П'єра де Кубертена «Олімпійські мемуари» і 125-річчя сучасних Олімпійських ігор. Ці події, а також Ігри XXXIII Олімпіади 2024р. у Парижі суттєво підвищили інтерес до цього феномену людської цивілізації.

Фундаментальні принципи сучасного олімпізму, які визначив П'єр де Кубертен, офіційно прописані в Олімпійській хартії, а саме: «Олімпізм являє собою філософію життя, що звеличує та об'єднує в гармонійне ціле якості тіла, волю та розум. Мета олімпізму полягає в тому, щоб скрізь поставити спорт на служіння гармонійному розвитку людини з наміром підтримати встановлення мирного суспільства, яке зацікавлене у збереженні людської гідності. З цією метою олімпійський рух залучається, єдиною або в співпраці з іншими організаціями та в межах своїх засобів, до дій, які сприяють миру» [5; 6; 8; 9; 13].

Але, як зазначають фахівці, олімпійський спорт давно вийшов за межі кубертенівських принципів, а за останні 20 років в олімпійському русі відбулись кардинальні зміни [1; 2; 3; 14].

Зараз спорт став явищем планетарного масштабу. На цьому, якісно новому щаблі розвитку, міжнародний олімпійський рух набуває багато нових рис, що дозволяє визначити цей етап як неоолімпізм. Сучасний неоолімпізм має